

Kwilcz_7**Karta wywiadu etnograficznego**

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Kwilcz	
Miejscowość	Kwilcz	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	25.10.2013 r.	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	Ok. 1h	Forma i wielkość	Plik Audio/MP3 78,9MB
Przeprowadzający	R.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PMI_KW_02	K	67 lat		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Innej nazwy nie znam jak ja pamiętam od urodzenia to był Kwilcz był hrabia Kwilecki i od niego ta nazwa chyba. Ojciec z matką opowiadali, że jak hrabiemu się ktoś nie spodobał to robił przesiedlenia.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	Kozi Rynek jest tu koło Kościoła, i tylko to a innych nazw to tak nie ma.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	O Kwilczu to raczej żadnej legendy nie ma tylko mówili, że w Kwilczu za Kościołem diabeł miał młode bo tam była wnęka i jakiś wróbel zrobił sobie gniazdo i nawet przyjeżdżały wycieczki to chodzili tam patrzeć gdzie ten diabeł ma młode.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny</p> <p>Jak młoda byłam to Andrzejków nie było później to się chodziło trochę na zabawy. Respondenci przytaczają tradycje wróżb na Andrzejki. Jedną z nich było lanie wosku przez</p>

	(Katarzynki)	dziurkę od klucza do zimnej wody a następnie odczytywanie znaczenia rzucanego cienia przez powstały wosk. Kolejną wróżbą niegdyś wykonywaną przez informatorów było przekładanie butów, który but pierwszy dotknie ściany bądź wyjdzie za próg ta osoba pierwsza wyjdzie za mąż lub się ożeni.
2.	św. Marcina/11 listopada	To było pieczenie rogalików i nic więcej przeważnie z powidłami, drożdżowe rogaliki piekliśmy. Znam to powiedzenie, że na Św. Marcina najlepsza gęsina ale moi rodzice nie lubili gęsi. Respondenci nigdy nie piekli tradycyjnych rogali Marcinkowskich.
3.	Adwent	Postanowienie adwentowe było czy tam słodczy się wyrzekało czy papierosów i to raczej każdy słowa dotrzymywał.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Mikołaja w domu to nie było bo zarobków dużych nie było i żeby tak na każde święta komuś coś dawać, jak byliśmy starsi to czyściliśmy buty. Respondenci przytaczają tradycję czyszczenia butów i wystawiania ich w widoczne miejsca, w które to buty Św. Mikołaj miał przynosić małe upominki najczęściej były to słodczyce. Mikołajki odbywają 6 grudnia.
5.	Wigilia	Drzewko z początku było prawdziwe potem było sztuczne i stało do Matki Boskiej Gromnicznej, opłatkiem się dzielimy, potrawy były kluski i kapusta z grzybami i była zupa grzybowa i rybna i karp, nigdy nie było 12 dań niektórzy jeszcze robili groch z kapustą a u nas rodzice robili to co umieli i sianko pod obrusem, dzieliliśmy się opłatkiem ze zwierzętami bo dostaliśmy od Księdza taki kolorowy opłatek i to się dawało zwierzętom i pusty talerz dla wędrowca, w razie jakby ktoś przyszedł, chodziliśmy po kolacji siedzieliśmy się kolędy się śpiewało i na 24 na Pasterkę, Gwiazdor przychodził i pacierz kazał mówić i czy byłeś grzeczny czy niegrzeczny i jak grzeczny to dostawało się prezent a jak niegrzeczny to nie. Kiedyś robiliśmy łańcuchy z papieru i już były bombki i były w kształcie gwiazdorów, muchomorków.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	To rodzinnie spędzamy nas było 8 to trochę nas było i jeszcze ktoś w święta przyszedł. Respondenci spędzają w gronie rodzinnym. Nie ma z tymi dniami żadnych tradycji.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Kiedyś bramy wynosili ale nie tylko bo kiedyś na dworze był kibelek i takie głupie żarty, że kibelki te przewracali ja byłam taka, że nawet swój kibelek przewróciłam. W wioskach był

		zwyczaj wystawiania bram następnie chowania je. Była to forma psikusów.
8.	Trzech Króli	Na Trzech Króli to my się przebierali i Zdzicha kuzynostwo i my się przebierali za Trzech Króli i szliśmy. W Kwilczu żeśmy nie chodzili bo nas znali to szliśmy Rozbitek, parcele i śpiewaliśmy kolędy i ludzie nam dawali pieniądze. Kredą piszemy na drzwiach do dzisiejszego dnia. Respondenci przytaczają tradycję pisania poświęconą kredą na drzwiach trzech liter C+M+B=bieżący rok, respondenci nie wiedzą skąd taki zwyczaj został on przekazany z pokolenia na pokolenie. Litery według respondentów oznaczają KACPER, MELCHOIR, BALTAZAR.
9.	Kolędnicy	Nie ma zwyczaju.
10.	MB Gromniczej	Ja robię na framudze krzyżyk tą świecą i to od rodziców jestem jeszcze nauczona, zapalam Gromnicę jak jest burza i to mnie nauczyli rodzice, że jak jest burza to pierwsze ubrać się i dokumenty do kieszeni.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	To spędzaliśmy najczęściej w Sali normalna zabawa, na Tłusty Czwartek piekliśmy pączki też z powidłami bo powidła były swojej roboty i to było najtańsze.
12.	Topienie Marzanny	To było jeszcze z 2-3 lata temu było i to chodzili szkoła, przedszkole i oni wtedy szkli pomalowani, poprzebierani i mieli niektórzy lalki porobione, niektórzy kwiaty porobione.
13.	Środa Popielcowa	Nie raz broiłam z tymi woreczkami bo ja pracowałam to jak ktoś przyszedł coś kupić to zawsze z woreczkiem wychodził. Kiedyś to wujowi uchaczyłam karteczkę z woreczkiem szukam żony jak szalony i idziemy do Kościoła posypać głowę popiołem. Respondenci przytaczają zwyczaj zawieszania na szpilce małych woreczków wypełnionych popiołem jako forma psikusów.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	Dzieci robiły palemki do Kościoła, ja robię palmę i do tego dodaje takich gałązek wierzby i trochę kwiatka i potem zostaje ta palma do następnego roku a potem palę i jem do dzisiaj tego jednego kotka z palmy.
16.	Triduum Paschalne	Boże rany to było jak w domu rodzinnym. Respondenci przytaczają tradycję Bożych ran czyli delikatne bicie

		najczęściej gałązką. Zazwyczaj Bił ten kto najwcześniej wstanie.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Z koszyczkiem to zawsze szły dzieci i w koszyczku były jaja, kielbasa, sól, pieprz, pomarańczko było i baranek z masła, jajka gotowane, rezurekcja była o 6 rano i potem siadaliśmy do śniadania i dzieliliśmy się wszystkim z koszyczka i jajo było krojone i szyneczka była krojona na tyle części ilu nas było. Chleba nie kroiliśmy kładliśmy do szafki żeby cały rok nie zabrakło nam chleba tak nas nasza babcia nauczyła, jak byliśmy mali to pisanki robiliśmy albo wydrapywaliśmy i na brązowo w łupinach się barwiło albo się woskiem robiło. Zajączek przychodził rodzice robili gniazdko i dzieci musiały szukać tych gniazdek.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Śmingus to też był w domu jak młodzi byliśmy a teraz nie widzę żeby się lali może na blokach tam trochę.
19.	Zielone Świątki	Tutaj nie raczej nie.
20.	Boże Ciało	Jest procesja ołtarze, robią mieszkańcy, ksiądz zawsze wyznaczy kto. Trasa procesji jest zmieniana, ja zabieram gałązkę Brzóska i wkładam do ogródka żeby mszycy nie było.
21.	św. Jana	Nie ma tradycji.
22.	MB Zielnej	To tylko idzie się do Kościoła i bierze się zioła różne, ja tych nazw nie znam bo mi zawsze uszykuje znajoma i też zostaje ten bukiet do przyszłego roku a potem palę.
23.	MB Siewnej	To raczej gospodarze mają przynieść ziarno do poświęcenia.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	No to idziemy na cmentarz się stroi te groby a w Dzień Zaduszny to idziemy odwiedzić. Ja to jestem sama i ja nie kupuję za bardzo bo to za dużo pieniędzy i ja na każdy grób kupuję ten kwiatek i znicz. Respondenci uczestniczą w Mszy za dusze zmarłych, która odbywa się albo na cmentarzu albo w Kościele, przystrajają groby najczęściej kwiatami oraz zniczami.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	U nas były tak zwane siwki i one chodziły w drugie święto Wielkanocne i to był baba i dziad i był grajek na akordeonie grał i oni tańczyli i mieli koszyk do pieniędzy i każdy co im tam dał i jeszcze był siwek miał między nogami miał konia z drewna, był ubrany cały na białe i jeszcze był kominiarz i on miał smołę z kremem i smarował wszystkich jak tak chodzili.

		Na koniec oktawy Bożego Ciała też robimy wianki i to się robi z kwiatów i mięta jest i macierzanka jest, czarcie żebro i później jest czarny bez też chodzi się je poświęcić do Kościoła i zostają później też przez cały rok.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	Raczej nic nie znam, czerwoną wstążeczkę się wiązało przy wózeku żeby nikt nie oczarował ale to przy drugim dziecku wiązałam a przy pierwszym nie i jak z nim wyjechałam to jak wróciłam do domu to wył i za każdym razem musiałam go kąpać w czarcim żebrze. Łąłam to zioło w miskę i dziecko myłam z góry na dół i potem trzeba było wylać na drogę tam gdzie ludzie chodzą.
2.	Ślub i wesele	Pólteram był teraz nawet robią tydzień przedtem a kiedyś było tak że dzień przedtem i teraz jest inaczej i trzaskają szkło bo to na szczęście.
3.	Śmierć i pogrzeb	Żałoba to jeszcze jest ja miałam 6 lat z rzędu żałobę bo mi 7 osób zmarło pod rząd.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Brak informacji.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.

IV. Przejawy religijności tradycyjnej

1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Jest Krzyż jak do Sierakowa się jedzie i ten koło Kościoła ten misyjny, Jest figurka św. Jana Nepomucena i później jest Wawrzyniec jak jedzie się na cmentarz ale te figury są jak tylko pamiętam i to na pewno ci hrabiowie.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Idą na pielgrzymkę jak jest odpust Podniesienie Krzyża w Miłostowie i to idzie młodzież i to obowiązkowo musieli iść i potem kto chce to idzie do Biezdrowa.
6.	Lokalne odpusty	Jeden odpust jest na Matkę Boską Szkaplerzną a drugi jest na Św. Michała, kiedyś były te stragany a teraz ksiądz robi w ten dzień w który przypada i to jest Msza uroczysta z chórem im. Św. Cecylii.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	Jak kiedyś były dożynki to tu w PGR-ach każdy pracownik dostał litr wódki, kilo kiełbasy i jeszcze na dodatek świnie tam zabijali to można było się najeść za darmo, gotowali bigos, galat. Kiedyś właśnie te dożynki odbywały się co roku a teraz nie ma. I kiedyś był starosta i staroscina i to byli ludzie z tych wiosek którzy mieli gospodarstwa i wieńce kobiety robiły, my jeszcze żeby zarobić to robiłyśmy takie kwiatuszek jakieś źdźbło trawy i to się przypinało i zawsze nam jakiś pieniążek rzucili.
2.	Dni gminy/wsi	Dni Kwilcza teraz się odbywają , stoją stragany przyjeżdżają dla dzieci zjeżdżalnie nie zjeżdżalnie i jest zabawa i jest jakiś koncert i to trwa 2 dni.
3.	Lokalne festyny	Brak informacji.

4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.
----	---	------------------